

PAUS FRANCISCUS

Een kennismaking met zijn leven,
zijn theologie en zijn handelen

Theo van Remundt

Al spreek ik de talen van mensen en engelen,
Maar ik heb de liefde niet:
Ik ben een rinkelend bekken,
Of een rammelend cymbaal.

1 Korintiërs 13:1

Miserando atque eligendo

Gekozen bij barmhartigheid.

Wapenspreuk van Paus Franciscus. Deze spreuk is een verwijzing naar Levi¹ de tollenaar die door Jezus werd gekozen als één van zijn leerlingen.

---

¹ In Matteus 9:9 wordt hij Matteus genoemd.

Uitleg bij het pauselijk wapen

Een pauselijk wapen komt wat grondvorm betreft meestal overeen met het bisschoppelijk wapen. Hier zien we een mijter. Franciscus wilde vooral bisschop/herder zijn.

Verschillende pausen hebben de tiara in hun wapen. Deze is hier vervangen door een mijter.

De tiara² heeft een lange geschiedenis, haar oorsprong ligt in Perzië.

De Perzische 'tara = tulband; kroon' werd gedragen door hooggeplaatste mannen en vrouwen, door koningen en koninginnen.

In het Latijn werd tara vervangen door tiara. Via de Grieken werd de tiara in Rome geïntroduceerd.

De pauselijke tiara, waarvan voor het eerst in de 8ste eeuw melding wordt gemaakt, heeft meerdere vormen gekend. De tiara zoals we hem nu kennen heeft drie lagen met daarop een wereldbol waarop een kruis.

De drie lagen symboliseren: 1) Het universele episcopaat van de paus van Rome als hoofd van alle gelovigen.

2) De oppermacht in jurisdictie. Hieronder vallen alle gelovigen, maar ook alle priesters en bisschoppen.

3) De wereldlijke pauselijke macht. De paus is het hoofd van Vaticaanstad.

De tiara is geen liturgisch element en speelt dus geen rol in de Rk-liturgie.

Het schild is azuur, een kleur die verwijst naar de lucht en de hemel. In het schild zien we een ster en de bloem van het narduskruid, een symbool van kracht. Het narduskruid is ook een symbool voor de heilige Jozef, de echtgenoot van Maria, de moeder van Jezus.

De ster symboliseert ook Maria. Een ster die we mogen volgen.

Centraal in het monogram staat IHS. De letters I, H, en S zijn de Griekse hoofdletters voor Iota, Eta en Sigma, en vormen samen de naam Jezus.

Omdat niet iedereen beseftte dat het hier oorspronkelijk om Griekse letters gaat en dat de letter H in het Grieks een E is werd het monogram raadselachtig. Dit was (waarschijnlijk) aanleiding om naar andere verklaringen van dit monogram te zoeken, de meest bekende verklaringen zijn:

- In Hoc Signo – In dit teken (zult gij overwinnen).

---

² Tiara = Latijn. Grieks leenwoord van oosterse afkomst. Tiaar, tiara; tulband, muts. Tulband of muts der Oosterse volken, die onder de kin werd vastgebonden.

In hoc signo vinces – in dit teken zult gij overwinnen. Deze spreuk gaat terug op de Romeinse keizer Constantijn de Grote en zijn bekering tot het christendom. Constantijn zou vooraf aan de slag bij de Milvische Brug in 312 een visioen hebben gehad. Aan de hemel zag hij een oplichtend kruis met het Griekse opschrift 'ΤΟΥΤΩ VÍKα'

- 'in dit, overwin'. Hierna zou Christus in een droom aan Constantijn zijn verschenen om hem te vertellen dat hij het teken van het christendom tegen zijn vijanden moest inzetten. Dit was voor Constantijn het teken om het labarum³ (militaire standaard) in te voeren, een veldteken met het Christusmonogram.

- Iesus Hominum Salvator – Jezus de redder der mensen.

De stichter van de jezuïetenorde Ignatius van Loyola koos het IHS-teken als zijn zegelmerk, ook werden er enkele nieuwe betekenissen toegevoegd.

- Iesus habemus socium – Wij hebben Jezus als metgezel.
- Iesu Humilis Societas – De geringe sociëteit van Jezus.

Achter het schild zien we de gouden en zilveren sleutel, attributen van de eerste paus. Ze symboliseren de sleutels die toegang geven tot de hemel.

De sleutels symboliseren het gezag van de paus.

Het rode koord en de van de mijter afhangende infulæ staan symbool voor het martelaarschap, de eerste paus Petrus stierf net als Jezus aan het kruis.

Aan het rode koord mogen we drie knopen denken. Deze staan symbool voor de geloften die iedere religieus aflegt, de geloftes van 'armoede, zuiverheid en gehoorzaamheid'.

De liturgische kleur rood wordt gebruikt op Goede Vrijdag, op het Hoogfeest van Pinksteren, bij gedachtenissen van heiligen die de marteldood zijn gestorven en bij de toediening van het sacrament van het vormsel.

De kruisen op de infulæ staan symbool voor de kruisdood van Christus en de stralende zon met het IHS-teken symboliseren Jezus verrijzenis.

Onderin het IHS-monogram zien we drie nagels. Jezus is met drie nagels door handen en voeten aan het kruis geslagen.

De letter H centraal in het IHS-monogram is bekroond door een kruis.

---

³ Labarum is een militaire standaard dat het Chi-Roh symbool weergeeft, gevormd door de eerste twee Griekse letters van het woord Christus.

De wapenspreuk: “Miserande atque eligendo”

– “Gekozen bij Barmhartigheid” – “Geroepen bij Genade”

-verwoordt het geloof dat Paus Franciscus had in de oneindige Barmhartigheid die ons ten deel valt.

Auteur: Theo van Remundt

www.ikhelpmijnkind.nl

Uitgever: Bookmundo

ISBN: 9789464856507 Paperback 155 x 235 mm

Met de koop van mijn boeken steunt u

Ik heb ervoor gekozen om de opbrengst van mijn boeken volledig te schenken aan Artsen zonder Grenzen.

Artsen zonder Grenzen is een wereldwijde organisatie die overal waar crisissituaties ontstaan en waar medische hulp gevraagd wordt, wil helpen.

Artsen zonder Grenzen is een onafhankelijke organisatie zonder politieke bindingen. Ze bepaalt zelf, los van politieke, economische of religieuze belangen, aan wie ze hulp wil verlenen. De mensen van Artsen zonder Grenzen werken aan een mooiere wereld, dit gebeurt vaak in de meest moeilijke situaties.

Inhoud

Wapenspreuk van Paus Franciscus	2
Uitleg bij het pauselijk wapen	3
Met de koop van mijn boeken steunt u Artsen zonder Grenzen	5
Inhoud	6
Leeswijzer	9
Vooraf	10
Maak kennis met paus Franciscus	12
Veel mensen kunnen we theoloog noemen	13
De eerste jaren van Jorge Mario Bergoglio	14
Gezin en Oratorium	16
Beroemde uitspraken van Paus Franciscus	17
Belangrijke data in het leven van Jorge Mario Bergoglio	19
Het laatste jaar van de lagere school	22
Een zondig mens – Een wijze les	24
Misbruik van minderjarigen gaat tijdens het pontificaat van Franciscus aanvankelijk gewoon door.	25
De laatste preek van Paus Franciscus, 20 april 2025 – Pasen	26
Mannen versus vrouwen.	31
• De man is de koning van de schepping, geschapen naar Gods beeld	32
• Laat ze haar natuurlijke aard niet verliezen!	33

• Er zijn ook andere geluiden	35
• Wat zegt het Nieuwe Testament over mannen en vrouwen?	36
• Kardinalen vinden dat Paus Franciscus aan vrouwen teveel macht heeft gegeven	37
• In wat voor wereld leven we?	38
Geloven is een werkwoord – woorden moeten we omzetten in daden	41
Vind jezelf nooit te groot	42
Sociaal vooruitstrevend – volgens sommigen even conservatief als zijn voorgangers	45
Vanaf de schouder van een reus zien we meer	46
• Franciscus van Assisi	46
• Franciscus van Assisi is een voorbeeld voor iedereen die het ideaal van vrede, dialoog en respect voor de natuur nastreeft. Franciscus wil een vredestichter zijn!	47
• Ignatius van Loyola, soldaat van Jezus 1491 – 1556	50
• Ignatiaanse spiritualiteit God zoeken en vinden in alle dingen	53
Romano Guardini, geestelijk leidsman en toptheoloog van paus Franciscus	55
• Wie is Romano Guardini?	55
• Guardini was een bevlogen man	57
• Als we elkaar dragen kunnen we meer!	58
Pastorale houding van Paus Franciscus	60
Paus Franciscus – Theologie, leven en handelen	61
• Als het moeilijk gaat	62
• Man van HOOP en VERWACHTING	63
Hoera! Wat we nodig hebben is er!	
We moeten het alleen nog eerlijk verdelen!	65
Waar 'Artsen zonder Grenzen' voor staat!	66
Handvest 'Artsen zonder Grenzen'.	67
De auteur	68